

กลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

Strategy Development for Internal Quality Assurance of Technical Colleges in
the Lower Northern Region

สงวน หอกคำ¹, ทวนทอง เขาวะกีร์ดิพงษ์², ปาจารย์ ผลประเสริฐ³

Sanguan Hokkam, Tuanthong Chaowakeeratiphong, Pajaree Polprasert

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 2) พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง และ 3) ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร ใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และใช้แบบประเมิน กลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน พบว่า มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน และมีการใช้มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา ส่วนปัญหา พบว่าบุคลากรไม่ใส่ใจในการดำเนินงานตามภาระงานปกติด้วยวงจรคุณภาพ PDCA และบุคลากรในสถานศึกษาไม่สามารถเชื่อมโยงงานในหน้าที่เข้ากับตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการประกันคุณภาพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายใน ด้านจุดแข็ง ผู้บริหารมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ด้านจุดอ่อน สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศจัดเก็บเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ไม่เชื่อมโยงกัน ด้านโอกาส สถานประกอบการมีความต้องการแรงงานด้านอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านภาวะคุกคาม สังคมบางส่วนฝังใจในภาพพจน์ที่ไม่ดีของนักเรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏตามสื่อต่าง ๆ

2. กลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1 วิสัยทัศน์ 3 พันธกิจ 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ 3 เป้าประสงค์ 7 กลยุทธ์ 32 มาตรการ และ 60 ตัวชี้วัด

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด

คำสำคัญ : กลยุทธ์/ การประกันคุณภาพภายใน/ วิทยาลัยเทคนิค

¹ นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² รองศาสตราจารย์ ดร., ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กรรมการสาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

³ รองศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กรรมการสาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Abstract

The purposes of this research were 1) to study states, problems and factors related to internal quality assurance of Technical Colleges in the lower northern region, 2) to develop the strategies for internal quality assurance of Technical Colleges in the lower northern region, and 3) to assess the strategies. Data were collected through the use of document analysis, questionnaire, structured interview, workshop, connoisseurship and assessment form. The data were analyzed through the applications of frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings were as follows:

1. The states of internal quality assurance revealed that a committee was appointed to manage the internal quality assurance and the standards for internal quality assurance were used as guidelines for educational development. For the problems, it was found that the personnel did not use PDCA for their routine works and they could not make an association between their works with the indicators of quality assurance standards. The factors related to internal quality assurance revealed that for the strengths, the administrators set the educational development plans and the annual action plans. For the weakness, the information systems consisted of irrelevant documents. For the opportunity, the vocational man power was needed by the enterprises. For the threat, some people in the society still had negative perception towards vocational students.

2. The strategies consisted of 1 vision, 3 mission, 3 strategic issues, 3 goals, 7 strategies, 32 measures and 60 indicators.

3. The result assessment of the strategies was found that a vision, missions, strategic issues, goals, strategies, measures and indicators consistency, propriety, feasibility and utility at a high and the highest levels.

Keywords: Strategy/ Internal Quality Assurance/ Technical College

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาถือเป็นการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การจัดการศึกษาในอดีต กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเป็นผู้กำหนดระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการให้สถานศึกษาถือปฏิบัติ สถานศึกษาจึงมีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนในระดับคุณภาพการศึกษาอาจแตกต่างกันไปตามศักยภาพ แต่ในปัจจุบันมีการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปยังส่วนภูมิภาคจนถึงระดับสถานศึกษาดังนั้นแนวการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งจึงแตกต่างกันไป หากไม่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนไว้คุณภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจจะไม่เท่าเทียมกัน ผู้ปกครอง และชุมชนอาจไม่มั่นใจว่าบุตรหลานของตนจะได้รับโอกาสในการเรียนรู้ได้เท่าเทียมกันหรือไม่

ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษา และระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้รับบริการ รัฐจึงต้องมีเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพหรือมาตรฐานที่เหมือนกันทั่วประเทศจึงได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2542 เพื่อดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของชาติ

สำหรับการประกันคุณภาพภายในนั้น มีหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 3 ประการ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2551, หน้า 11)

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช้การจับผิดหรือทำให้

บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1. ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาโดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผลพัฒนาปรับปรุง

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา จะต้องประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน สำหรับระบบการประกันคุณภาพอาชีวศึกษานั้นแบ่งเป็น 2 ระบบ เช่นกัน คือ 1) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) การประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพการอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กันกับการประกันคุณภาพภายใน และเป็นการตรวจสอบผลการประกันคุณภาพภายใน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2553, หน้า 13-14) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553) ด้านการอาชีวศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้จัดทำรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง ด้านการอาชีวศึกษา (พ.ศ. 2549 - 2553) พบว่ามีสถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินคุณภาพรอบสอง จำนวน 803 แห่ง ผลการประเมินภายนอกสำหรับสถานศึกษาที่ประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐาน จำนวน 777 แห่งพบว่าได้รับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. จำนวน 620 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 77.20 สถานศึกษาที่มีผลการประเมินรอบพินิจ จำนวน 36 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.48 และสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ.

จำนวน 121 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.07 ส่วนใหญ่มีคุณภาพระดับดี จำนวน 574 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 73.47

สำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งถูกประเมินโดยต้นสังกัด ในปีการศึกษา 2552 และปีการศึกษา 2553 ผลการประเมินสถานศึกษาทั้ง 10 แห่ง อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ก็มีตัวบ่งชี้หลายตัวสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาจะต้องปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเตรียมรองรับประเมินภายนอกในรอบที่สาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ซึ่งเป็นการประเมินแบบอิงเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานสากล ส่วนผลทางด้านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่างมีผลอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำเช่นกัน การที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวหรือการที่จะพัฒนาการประกันคุณภาพภายในให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารกระบวนการในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ มีการวางทิศทางการบริหารหรือทิศทางกลยุทธ์เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่ชัดเจน จากการศึกษาการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินการ แต่ยังไม่มีการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการวิจัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่างขึ้น เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นไปอย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยแบ่งการดำเนินงานวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาโดยการวิเคราะห์เอกสาร แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัย เทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 44 คน และกลุ่มครู จำนวน 291 คน รวมทั้งสิ้น 335 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 3) ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการ หัวหน้างานประกันคุณภาพ หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำนวน 16 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง แบ่งการดำเนินงานวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 2.1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคที่ประสบผลสำเร็จ โดยการสัมภาษณ์ แหล่งข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษา 2 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร และวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้างานประกันคุณภาพ จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยการประชุมเชิงปฏิบัติ (Work Shop) และใช้เทคนิควิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานประกันคุณภาพ หัวหน้าแผนกวิชา ครูที่มีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง และผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ จำนวน 17 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive

Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นตามกระบวนการ SWOT

ขั้นตอนที่ 2.3 การจัดทำร่างกลยุทธ์ การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการและใช้เทคนิค SWOT Matrix ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานประกันคุณภาพ หัวหน้าแผนกวิชา ครูที่มีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง และผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ จำนวน 20 คน เพื่อจัดทำร่างกลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 2.2 มาประกอบการพิจารณาวิเคราะห์น้ำหนักคะแนนเพื่อกำหนดสถานการณ์หรือตำแหน่งกลยุทธ์ และร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 2.4 การตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ประกอบด้วย นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนากลยุทธ์ และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบกลยุทธ์ ใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ความเหมาะสมขององค์ประกอบของ กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น 2) ความเหมาะสมและความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ และเป้าประสงค์ 3) ความเหมาะสมของกลยุทธ์แยกตามประเด็นกลยุทธ์

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ที่ปรับปรุงหลังจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความถูกต้องจากขั้นตอนที่ 2.4 โดยใช้แบบประเมินเพื่อประเมินความสอดคล้อง (Consistency) ความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความประโยชน์ (Utility) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 18 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในของ วิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จากการ วิเคราะห์เอกสาร จากแบบสอบถาม และจากการ สัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพของการประกันคุณภาพภายในของ วิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ด้านการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งมีการแต่งตั้งทั้ง ในระดับวิทยาลัย และระดับแผนกวิชาโดยมีการระบุ หน้าที่รับผิดชอบชัดเจน สถานศึกษาใช้มาตรฐานการ ประกันคุณภาพภายในเป็นแนวทางในการพัฒนา การศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การพัฒนาคุณภาพห้องเรียน การจัดทำ โครงการกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการ ประเมินคุณภาพภายใน ด้านการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพระดับแผนกวิชา ได้แก่ การตรวจสอบคุณภาพการเรียนการสอน เช่น การ พัฒนาหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ระบบการวัดผลประเมินผล ระบบการให้ความช่วยเหลือ ผู้เรียน ด้านการประเมินคุณภาพภายใน พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการ ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับแผนกวิชา โดยมีการ มอบหมายอย่างชัดเจน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมมีการประชุม ชี้แจงขั้นตอนและรายละเอียดวิธีการประเมินให้ผู้รับการ ประเมินทราบทุกครั้งก่อนการประเมิน

1.2 ปัญหาของการประกันคุณภาพภายในของ วิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ด้านการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากรไม่ใส่ใจในการ ดำเนินงานตามภาระงานปกติด้วยวงจรคุณภาพ PDCA บุคลากรในสถานศึกษาไม่สามารถเชื่อมโยงงานใน หน้าที่เข้ากับตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการประกันคุณภาพ ภายในขาดความชัดเจนในการนำสู่การปฏิบัติ ด้านการ ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากร ขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่ให้ความร่วมมือในการ ตรวจสอบคุณภาพ ขาดทีมงานเพื่อดำเนินการตรวจสอบ คุณภาพ ขาดการวางแผนและการติดตามตรวจสอบ

คุณภาพ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน พบว่า ขาด บุคลากรในการประเมินคุณภาพการประกันคุณภาพ ภายใน ปัญหาเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ประกอบการ ประเมินไม่ชัดเจน ไม่นำผลการประเมินคุณภาพมา ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดบุคลากรในการ จัดทำเครื่องมือประเมินคุณภาพ และการเตรียมความ พร้อมในการเข้ารับการประเมิน

1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ ภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ด้านปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการ ประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่ม ภาคเหนือตอนล่าง ที่เป็นจุดแข็ง พบว่า ผู้บริหารมีการ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการ ประจำปีและปฏิทินดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ครูผู้สอนปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ อุทิศเวลา เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถติดต่อประสานงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และที่เป็นจุดอ่อน พบว่า สถานศึกษาจัดระบบ สารสนเทศจัดเก็บเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ไม่เชื่อมโยงกัน บุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมืออย่าง เต็มที่ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ครูผู้สอน และบุคลากรในสถานศึกษามีความตระหนักใน ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย และ การบริหารขาดการตรวจสอบ กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกัน คุณภาพอย่างต่อเนื่อง

1.3.2 ด้านปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับ การประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่ม ภาคเหนือตอนล่าง ที่เป็นโอกาส พบว่า สถาน ประกอบการมีความต้องการแรงงานด้านอาชีวศึกษา อย่างต่อเนื่องมีผลต่อการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษา ผู้เรียนและผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นใน การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจบแล้วมีงานทำ รัฐบาลมี นโยบายสนับสนุนการอาชีวศึกษามากขึ้นมีผลต่อการ จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษามีคุณภาพยิ่งขึ้น สถานประกอบการให้ความร่วมมือและส่งเสริมการ อาชีวศึกษาเป็นอย่างดี และที่เป็นภาวะคุกคาม พบว่า คนในสังคมบางส่วนฝังใจในภาพพจน์ที่ไม่ดีของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ ค่านิยม ความเชื่อ

ของผู้ปกครองและนักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดว่าการเรียนอาชีวศึกษาด้อยกว่าการเรียนสายสามัญ เครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้เทคโนโลยียุคใหม่เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษายังไม่เพียงพอมีผลต่อคุณภาพของนักเรียนนักศึกษา พื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนที่เข้ามาศึกษาต่ออยู่ในระดับต่ำทำให้มีปัญหาในการเรียนการสอนอาจส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนากการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จากผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัย เทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง นำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก จัดทำร่างกลยุทธ์ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้ง และตรวจสอบกลยุทธ์โดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ได้ผลการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1 วิสัยทัศน์ 3 พันธกิจ 3 เป้าประสงค์ 3 ประเด็นกลยุทธ์ 7 กลยุทธ์ 32 มาตรการและ 60 ตัวชี้วัด ดังนี้

วิสัยทัศน์ วิทยาลัยเทคนิคเป็นสถานศึกษาชั้นนำด้านการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพ

พันธกิจ

1. พัฒนาคูณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
2. ติดตามตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. ประเมินคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ประเด็นกลยุทธ์

1. การพัฒนาคูณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. การประเมินคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

เป้าประสงค์

1. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพมีความเป็นระบบ และได้มาตรฐาน
2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
3. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เป็นระบบ และมีคุณภาพ
2. พัฒนาระบบและกลไกในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
4. ยกระดับการกำกับติดตามการดำเนินงานตามระบบและกลไกประกันคุณภาพภายใน
5. เร่งรัดติดตามตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
6. ปรับปรุงระบบการประเมินคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
7. รณรงค์ให้มีการประเมินคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 4 ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนากการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนากการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ในด้านความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความ

ประโยชน์ของกลยุทธ์ ทั้ง 7 กลยุทธ์ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของมาตรการและตัวชี้วัด ทั้ง 32 มาตรการ และ 60 ตัวชี้วัด พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. กลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มี 7 กลยุทธ์ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เป็นระบบและมีคุณภาพ เป็นกลยุทธ์เชิงรุกเพื่อฉกฉวยโอกาสโดยใช้จุดแข็งขององค์กร การวางแผนเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการดำเนินงาน การกำหนดกลยุทธ์การวางแผนให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจะต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้ได้กลยุทธ์ที่เหมาะสม ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการวางแผนการดำเนินงานและสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2554, หน้า 2) ที่กล่าวว่า “กลยุทธ์” เป็นวิธีการหรือแผนการที่คิดขึ้นอย่างรอบคอบ มีลักษณะเป็นขั้นตอน มีความยืดหยุ่น พลิกแพลงได้ตามสถานการณ์ มุ่งหมายเพื่อเอาชนะคู่แข่ง หรือเพื่อหลบหลีกอุปสรรคต่างๆ จนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และสอดคล้องกับแนวคิดของ กูดสไตน์และคณะ (Goodstein, I., and Pfeiffer, J.W., 1993) ที่กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์ทำให้เห็นภาพที่สำคัญ 3 ประการขององค์การ คือ องค์การจะก้าวไปทางใด (What are you going?) สภาพแวดล้อมขององค์การมีอะไรบ้าง (What is the environment?) และองค์การจะต้องทำอย่างไรบ้างจึงจะถึงเป้าหมายได้ (How do you get there?) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชนิ นิธากร (2555) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตอนล่าง พบว่ากลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีกลยุทธ์ที่

สำคัญ คือ กลยุทธ์เสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่สนับสนุนการประกันคุณภาพภายในในระดับคณะ/ศูนย์/สำนัก/สาขาวิชา/โปรแกรมวิชา และกลยุทธ์ส่งเสริมกระบวนการประกันคุณภาพภายในให้เป็นงานประจำที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบและกลไกในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นกลยุทธ์เชิงรุกเพื่อฉกฉวยโอกาสโดยใช้จุดแข็งขององค์กรเพื่อพัฒนาระบบและกลไกในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2555, หน้า 2-3 อ้างจาก กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553) ที่ได้กำหนดระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ต้องประกอบด้วยการประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชนิ นิธากร (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ กลยุทธ์พัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในในระดับคณะ/ศูนย์/สำนัก/สาขาวิชา/โปรแกรมวิชา

กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นกลยุทธ์เชิงรุกเพื่อฉกฉวยโอกาสโดยใช้จุดแข็งขององค์กร เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพราะบุคลากรเป็นส่วนสำคัญที่จะขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าประสงค์ของแผนกลยุทธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2555, หน้า 2-3) ที่กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วย 3 ขั้น ขั้นที่ 1 ขั้นการเตรียมการ ซึ่งในขั้นนี้เน้นการเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน และการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะจัดทำภารกิจชี้แจงทำความเข้าใจโดยใช้

บุคลากรภายในสถานศึกษาหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน และต้องพัฒนาความรู้ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับติดตามการทำงานทั้งระดับบุคลากร รายกลุ่ม รายหมวด และให้การนิเทศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทร เพชรบูรณ์ (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สำคัญคือ กลยุทธ์เพิ่มศักยภาพของบุคลากรในด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและภาวะงานที่รับผิดชอบ และกลยุทธ์ปรับวิธีการทำงานโดยเชื่อมโยงงานประจำกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 4 ยกระดับการกำกับติดตามการดำเนินงานตามระบบและกลไกประกันคุณภาพภายในเป็นกลยุทธ์เชิงป้องกัน กลยุทธ์ใช้จุดแข็ง หลีกเลี่ยง/บรรเทาอุปสรรค ให้มีความสำคัญกับการกำกับติดตามการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2555, หน้า 2-3 อ้างจากกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553) ที่ได้กำหนดระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ต้องประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งกลยุทธ์นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประไพ ดิกะโกศล (2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สำคัญ คือ กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ และกลยุทธ์การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 เร่งรัดติดตามตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา เป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไขจุดอ่อน เพื่อฉกฉวยโอกาส เป็นกลยุทธ์ที่สภาพภายในเป็นจุดอ่อน แต่มีโอกาสดียสภาพภายนอกสนับสนุน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย แต่เป็นเรื่องที่สำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุพานี สฤทธาวิช (2546, หน้า 19-20) ที่กล่าวว่า กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ กำหนดเป็นกระบวนการขั้นตอนกว้าง ๆ ได้เป็น 3 ขั้นตอน เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกันไป และมีความสัมพันธ์กัน ประกอบด้วย 1) การกำหนด แผนกลยุทธ์ (Strategy Formulation) หรือการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นขั้นตอนของการวางแผนสำคัญที่จะเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร 2) การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) ขั้นตอนนี้จะเน้นการวางแผนดำเนินงานและการนำแผนงานต่าง ๆ นั้นไปปฏิบัติ 3) การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) จะเป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานตามที่ระบุไว้ในแผนกลยุทธ์ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสม

กลยุทธ์ที่ 6 ปรับปรุงระบบการประเมินคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไขจุดอ่อน เพื่อฉกฉวยโอกาส เป็นกลยุทธ์ที่สภาพภายในเป็นจุดอ่อน ทั้งนี้เป็นเพราะระบบการประเมินคุณภาพที่ดำเนินการอยู่มีจุดอ่อนที่ต้องแก้ไข แต่มีโอกาสซึ่งเป็นสภาพภายนอกสนับสนุน การประเมินคุณภาพเป็นขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2555, หน้า 2-3 อ้างจากกฎกระทรวง ศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553) ที่ได้กำหนดระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ต้องประกอบด้วย 1) การประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษา 2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ของชาติ และสอดคล้องกับแนวคิดของ แซนเดอร์ส และคนอื่น ๆ (Sanders and Other, 1995) ที่ได้สังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับโมเดลการประเมิน โรงเรียนในสหรัฐอเมริกา พบว่า ในสหรัฐอเมริกาการประเมินโรงเรียนมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทั้งของกลุ่มครู อาจารย์ ผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียน การประเมินโรงเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลที่จะใช้ในการตัดสินใจเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานที่ดี วัตถุประสงค์ของการประเมินมีหลายประการ เช่น การกำหนดความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนา การกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานทำให้เกิดความชัดเจนในเป้าหมายของการดำเนินงาน การเลือกยุทธวิธีที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย การกระตุ้นกำกับติดตามการดำเนินงานการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น เป็นต้น กลยุทธ์นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประไพ ดิกะโกศล (2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์ การพัฒนา การบริหารงานวิจัย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ พัฒนาระบบการติดตามและประเมินงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบการติดตามและประเมิน การดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 7 รณรงค์ให้มีการประเมินคุณภาพ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง เป็นกลยุทธ์เชิงรับ ทั้งนี้เนื่องจาก สภาพแวดล้อมภายในมีจุดอ่อน และสภาพแวดล้อม ภายนอกมีภาวะคุกคาม แต่ในการประเมินคุณภาพการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะ ยกเลิกหรือหยุดไม่ได้จะต้องรณรงค์ให้ปฏิบัติ สอดคล้อง กับแนวคิดของ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ วิชาชีพ (2555, หน้า 2-3) ที่กำหนดขั้นการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan) จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายแนว

ทางการดำเนินงาน 2) การปฏิบัติตามแผน (Do) ซึ่ง ในขณะดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ทุกคนทำงานอย่างมีความสุข 3) การตรวจสอบ ประเมินผล (Check) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้ เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดง ว่า การดำเนินงานที่ผ่านมารบรรลุเป้าหมายเพียงใด 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) เมื่อแต่ละ ฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้ว จะส่งผลให้คณะกรรมการ รับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลแล้ว นำเสนอผลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงการ ปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรนำไปวางแผนใน ระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ หรือการ เขียนรายงานประเมินตนเอง

2. ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการประกัน คุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือ ตอนล่าง มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้ ผล การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน ของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ซึ่ง ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด พบว่า มี ผลการประเมินด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจาก กระบวนการพัฒนา กลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคใน กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีขั้นตอนที่ถูกต้อง เหมาะสม มีความสอดคล้องของขั้นตอนการพัฒนา และแต่ละ ขั้นตอนดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีกระบวนการ พัฒนา ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการประกันคุณภาพ ภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ด้วย การศึกษาเอกสาร ใช้แบบสอบถาม และตามด้วยการ สัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 พัฒนากลยุทธ์ การพัฒนาการ ประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่ม ภาคเหนือตอนล่าง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการประกัน คุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคที่ประสบผลสำเร็จใน การพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน ประชุมเชิง ปฏิบัติการ (Workshop) มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT Analysis)

และยกร่างกลยุทธ์โดย รองผู้อำนวยการ หัวหน้างาน ประกันคุณภาพ หัวหน้าแผนกวิชา ครู และผู้เชี่ยวชาญด้าน กลยุทธ์ รวมทั้งการตรวจสอบกลยุทธ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหาร การวิจัย และการพัฒนากลยุทธ์ ทำให้กลยุทธ์ที่ยกร่างได้รับการ ตรวจสอบและปรับปรุงให้เหมาะสมมากขึ้น ขั้นตอนดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร (2551, หน้า 42-44) ที่กล่าวว่า กระบวนการ หรือขั้นตอนการสร้างกลยุทธ์มีเทคนิควิธีการหลายวิธี หนึ่งในหลายวิธีนั้นคือ กระบวนการสร้างกลยุทธ์ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดภารกิจ การประเมินสภาพ ภายในองค์กรและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร การกำหนดวัตถุประสงค์ และการสร้างกลยุทธ์ และ สอดคล้องกับแนวคิดของพิชาย รัตนดิกล ภูเก็ด (2552, หน้า 135) กล่าวถึงกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ไว้ว่า การพัฒนากลยุทธ์มีขั้นตอนสำคัญตามวงจรการวางแผน 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การริเริ่มและการตกลงในการ วางแผนกลยุทธ์ ขั้นที่ 2 การระบุอานัติขององค์กร พันธกิจ วิสัยทัศน์ และค่านิยม ขั้นที่ 3 การประเมิน สถานการณ์ ขั้นที่ 4 การระบุประเด็นกลยุทธ์และ ทางเลือกกลยุทธ์ ขั้นที่ 5 การเขียนแผนกลยุทธ์ ขั้นที่ 6 การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ขั้นที่ 7 การกำกับติดตาม และประเมินกลยุทธ์ จากกระบวนการขั้นตอนการพัฒนา กลยุทธ์อย่างเป็นระบบดังกล่าวทำให้ผลการประเมินกล ยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของ วิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่างที่พัฒนาขึ้น มีความ สอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์ อยู่ระดับมากและมากที่สุด สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ รัชนิ นิธากร (2555) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนากระบวนประกันคุณภาพภายในของ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการ ประเมินกลยุทธ์ พบว่า มีความสอดคล้อง ความ เหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ใน ระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจันทร์ เพชรบูรณ์ (2555) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ผลการประเมินกลยุทธ์ พบว่า มีความ สอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา ควรสนับสนุนให้สถานศึกษานำกลยุทธ์ที่ พัฒนาขึ้นนี้ไปปรับใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาของการ ประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่ม ภาคเหนือตอนล่าง ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาส่วนใหญ่บุคลากรไม่ใส่ใจในการดำเนินงานตาม ภาระงานปกติด้วยวงจรคุณภาพ PDCA และบุคลากร ในสถานศึกษาไม่สามารถเชื่อมโยงงานในหน้าที่เข้ากับตัว บังชี้ของมาตรฐานการประกันคุณภาพ ด้านการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ปัญหาส่วนใหญ่ บุคลากร ขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่ให้ความร่วมมือในการ ตรวจสอบคุณภาพ และการขาดการวางแผนและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน ปัญหาส่วนใหญ่ ขาดบุคลากรในการประเมินคุณภาพการ ประกันคุณภาพภายใน ปัญหาเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ ประกอบการประเมินไม่ชัดเจน จึงควรมีการดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในวิทยาลัย เทคนิค ควรสร้างความตระหนักและให้ความรู้ ความ เข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ โดยเฉพาะการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.2.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมและ สนับสนุน การวางแผนและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพ การศึกษา โดยต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วน หนึ่งของการบริหารงานปกติ

1.2.3 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญ ให้ความรู้ และทักษะในการจัดทำหรือสร้างเครื่องมือ และเกณฑ์ที่ใช้ประกอบการประเมินคุณภาพการศึกษา

1.3 วิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ควรนำกลยุทธ์นี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อให้การดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนา การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษารั้งนี้ใช้ข้อมูล สภาพ ปัญหา และวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัย ภายนอกของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ดังนั้น สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแต่ละแห่งควรเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับปัญหาและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษานั้น ๆ

1.5 กลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในที่พัฒนาขึ้น เป็นลักษณะการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นวงจรที่มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นในการนำไปใช้ควรดำเนินการให้ครบ จะเป็นการพัฒนาการ

ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยนี้ไม่ได้ทดลองใช้กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น ดังนั้นควรมีการวิจัยเพื่อติดตาม ประเมินผล การนำกลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้ในสถานศึกษา

2.2 สถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีการวิจัย เพื่อจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอง เพื่อให้มีความสอดคล้อง ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนเองและเป็นประโยชน์กับสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2554). *วิเคราะห์ 5 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการศึกษาไทย*. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2554, จาก <http://senior.eduzones.com/drkrieng/7005>.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2551). *มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. (2553). *คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). *พัฒนาการและแนวโน้มการประกันคุณภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย.รายงานการวิจัย*. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2552, จาก <http://www.edu.chula.ac.th/resch/new%20research1/2549.7ap.pdf>
- จารุณี ไกรแก้ว. (ม.ป.ป.). *การจัดทำแผนกลยุทธ์*. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.oaep.go.th/images/news /20120214113850.pdf>
- จันทร์ เพชรบูรณ์. (2556, มกราคม - มีนาคม). กลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้น พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. *วารสาร ศึกษา ศาสตร มหาวชิยาลัยนครสวรรค์*, 15(1), 70-80.
- นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. (2551). *คิดกลยุทธ์ด้วย SWOT*. (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ประไพ ดิกะโกศล. (2556). *กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*.
- พิชาย รัตนดิลล ฤ กุเกิด. (2552). *องค์การและการบริหารจัดการ*. นนทบุรี: ธิงค์ บิยอนด์ บุ๊คส์.
- รัชณี นิชากร. (2555). *กลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*.
- วิศาล รอดกำเนิด. (2548). *การพัฒนาแบบการบูรณาการเพื่อการบริหารที่มีประสิทธิผลสำหรับการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลบ้านปากทาง สังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์*.
- สุพานี สฤงษ์วานิช. (2546). *การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิดและทฤษฎี*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2555). *คู่มือการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอาชีวศึกษา*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

Goodstein, I., Noland, T. and Pfeiffer, J.W. (1993). *Applied Strategy Planning*. New York.
McGraw-Hill.

Sanders, J. R. (1995). *A Model for School Evaluation*. Kalamazoo, MI : *Center for Research on Educational Accountability and Teacher Evaluation*. Michigan : western Michigan University Evaluation Center, 1995.